Pred 205 rokmi sa narodil politik a národný buditeľ Ľudovít Štúr

- CZ24 News | 4. listopadu 2020

SLOVENSKO: Najvýznamnejší predstaviteľ slovenského národného života prvej polovice 19. storočia, kodifikátor slovenského spisovného jazyka, politik, jazykovedec, pedagóg a publicista Ľudovít Štúr sa narodil v roku 1815 v Uhrovci. Od roku 1993 je Deň narodenia Ľudovíta Štúra – 29. október – pamätným dňom Slovenskej republiky.

Vyrastal v evanjelickej učiteľskej rodine, kde získal aj základné vzdelanie. V roku 1827 odišiel študovať na nižšie gymnázium do Rábu (Győr). Po dvoch rokoch prešiel na evanjelické lýceum v Bratislave. Tu pôsobila už od roku 1803 Katedra reči a literatúry česko-slovenskej, ktorú viedol profesor Juraj Palkovič, a od roku 1827 tiež Spoločnosť česko-slovenská.

Založili ju študenti s cieľom aktívne sa vzdelávať v rodnej reči. Po príchode do Bratislavy sa Štúr stal jej členom a v roku 1835 podpredsedom. Postupne si získal postavenie prímasa medzi slovenskou študujúcou mládežou. Pamätným sa stal výlet študentov bratislavského lýcea pod vedením Ľudovíta Štúra na Devín 24. apríla 1836.

Išlo o jedno z najvýznamnejších historicko-obrodeneckých podujatí slovenskej mládeže v procese národného uvedomovania sa v prvej polovici 19. storočia. Na Devíne sa študenti zaviazali slúžiť národu a zároveň prijali slovanské mená. Ľudovít Štúr si zvolil meno Velislav. V školskom roku 1837/38 sa stal nehonorovaným zástupcom profesora Palkoviča.

V rokoch 1838 – 1840 študoval Štúr na univerzite v Halle. Po návrate do Bratislavy sa usiloval opäť získať miesto Palkovičovho námestníka. Vtedajšia moc však rátala s tým, že po Palkovičovej smrti bude česko-slovenská katedra zrušená. Situácia sa vyostrila natoľko, že v decembri 1843 zbavili Štúra funkcie a v marci 1844 skupina 22 študentov na protest z lýcea odišla.

V tom čase sa Štúr venoval ustanoveniu novej spisovnej slovenčiny, keďže biblická čeština, ktorú používali evanjelickí vzdelanci, bola pre ľud málo zrozumiteľná. Rozhodnutie padlo v júli 1843 na fare v Hlbokom, kde sa Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban a Michal Miloslav Hodža dohodli na potrebe novej kodifikácie spisovného slovenského jazyka, pričom za základ zobrali stredoslovenské nárečie.

V lete roku 1844 založili v Liptovskom Mikuláši spolok Tatrín, ktorý vydával Slovenské národné noviny s literárnou prílohou Orol tatranský. V roku 1846 vydal Štúr dielo Nárečie slovenské alebo potreba písania v tomto nárečí, a tiež jazykovednú prácu Náuka reči slovenskej, obsahujúcu základy novej slovenskej gramatiky.

V roku 1847 sa stal Štúr poslancom uhorského snemu za mesto Zvolen. V revolučných rokoch 1848 – 1849 patril k organizátorom ozbrojeného boja Slovákov za národné oslobodenie. Spolu s Hurbanom a Hodžom bol politickým členom Slovenskej národnej rady.

Vznikla 15. – 16. septembra 1848 vo Viedni, vyhlásila sa za jediného vykonávateľa moci na Slovensku a odmietla poslušnosť maďarskej vláde. Slovenská národná rada vyzvala v septembri 1848 Slovákov do ozbrojeného povstania za vydobytie si svojich práv. Povstanie sa však skončilo neúspechom a Štúr bol vystavený prenasledovaniu.

V roku 1851 mu zomrel otec, aj brat Karol, ktorý bol kňazom a učiteľom v Modre. Štúr sa sem presťahoval, aby sa staral o sedem detí svojho brata. Tu žil a pracoval pod neustálym policajným dozorom. V roku 1853 mu zomrela matka a jeho priateľka Adela Ostrolúcka.

Na poľovačke za Modrou sa 22. decembra 1855 nešťastne postrelil puškou, keď preskakoval potok. Ľudovít Štúr zomrel na následky týchto zranení 12. januára 1856 v Modre vo veku 40 rokov. Od roku 1994 udeľuje prezident SR významným osobnostiam štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra.

Zdroj: https://www.napalete.sk/